

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนนับได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในอดีตกาล ปัจจุบันหรืออนาคต เด็กและเยาวชนนับได้ว่าเป็นหัวใจของชาติผู้ซึ่งจะสืบทอดวัฒนธรรมและความเป็นชาติและเป็นพลังสำคัญในอันที่จะพัฒนาประเทศต่อไป กิ่งที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงมีพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเด็กสากลเมื่อพุทธศักราช 2522 ความว่า (1 : 1)

เด็กเป็นผู้ที่ได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งการรับผิดชอบในการธำรงรักษาความผาสุกสงบของประชากรในโลก เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาความคิดจิตใจ ให้ประณีต ใฝ่ศรัทธามั่นคงในคุณงามความดี มีความประพฤติเรียบร้อย สุจริต และมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุผล

ประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ก็ได้เคยกล่าวถึงความสำคัญของเด็กไว้เช่นกัน
ว่า (2 : 3)

เด็ก คือ ผู้ที่จะทำงานสืบทอดจากท่านเริ่มเอาไว เขาจะมานั่งแทนที่ที่ท่านกำลังนั่งอยู่ตอนที่ท่านจากไปแล้ว และจะกระทำในสิ่งที่ท่านคิดว่าสำคัญ ท่านเองอาจวางนโยบายอะไรก็ได้ตามชอบใจ แต่เขาจะดำเนินการต่ออย่างไรนั้นเป็นเรื่องของเขา เขาจะเข้าครองบ้านครองเมืองและบริษัททั้งหลาย หนังสือต่าง ๆ ของท่านจะถูกเขาพิจารณาตัดสินยกย่องหรือประณามโดยพวกเขา ชะตากรรมของมนุษยชาติอยู่ในมือของเขา

องค์การสหประชาชาติก็มีโคลเลเลเยตการตระหนักถึงความสำคัญของประชากรกลุ่มนี้ โดยที่สมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติได้ประกาศกฎบัตร "ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของเยาวชน 10 ข้อ" ไว้เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2502 และสำหรับในปี 2528 นี้ ทางองค์การสหประชาชาติก็ได้กำหนดให้เป็นปีเยาวชนสากล เพื่อที่ (3 : 6)

1. เยาวชนจะได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะมีบทบาททั้งในด้านการพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน และพัฒนาประเทศ

2. คนทั่วโลกจะได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาหนุ่มสาวช่วงอายุ 15 - 25 ปี โดยเฉพาะผู้ที่เป็น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ทำงานกับเยาวชน ทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมทั้งครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ปรับปรุงกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชน เพื่อให้เยาวชนมีคุณภาพยิ่งขึ้น

สำหรับประเทศไทยซึ่งในปัจจุบันมีประชากรประมาณ 51 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นเด็กและเยาวชนประมาณร้อยละ 59 ซึ่งประกอบด้วยเด็กอายุ 0 - 14 ปี จำนวน 18.65 ล้านคน และเยาวชนอายุ 15 - 25 ปีบริบูรณ์ จำนวน 11.36 ล้านคน (4 : 12) ดังนั้นจึงนับได้ว่าประเทศไทยมีเด็กและเยาวชนเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ถึง 2 ใน 3 ของประเทศ ซึ่งการนี้รัฐบาลก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของประชากรกลุ่มนี้ โดยปรากฏเป็นนโยบายเยาวชนแห่งชาติในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2522 ความว่า (5 : 61 - 62)

1. ปลุกฝังให้เยาวชนตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีความสำนึกนียมภาคภูมิใจในความเป็นไทยร่วมกัน ตลอดจนรักษาสงเสริมวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ

2. เร่งเร้าความปรารถนาอันบริสุทธิ์ใจของเยาวชนในอันที่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบการพัฒนาสังคมให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และลดความขัดแย้งในกลุ่มเยาวชนเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสามานฉันท์ เคารพในความคิดเห็นกับไม่ละเมิดในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่น แก้ไขปัญหาด้วยสติปัญญาอย่างสันติ โดยยึดหลักทางสายกลางและการประสานประโยชน์

3. ส่งเสริมสุขภาพพลานามัยทั้งทางกาย จิตใจ และปัญญา เพื่อให้พร้อมที่จะพัฒนาความสามารถ ทักษะคติ พฤติกรรม ค่านิยม และคุณธรรมของเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

4. ปลุกฝังให้เยาวชนมีบุคลิกภาพดี มีจิตใจเข้มแข็ง มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รักเหตุผล ยึดมั่นในระเบียบและความสามัคคี มีน้ำใจนักกีฬา อ่อนน้อม เสียสละ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน รู้จักการทำงานร่วมกัน ขยันหมั่นเพียร ประหยัด สำนึกในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ ทุ่มเทต่อสังคม มีความเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย

5. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตประจำวันของเยาวชนให้อยู่ในศีลธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ มีความสุจริต ยุติธรรม ประพฤติตนตามสมควรแก่วัย เพื่อเป็นรากฐานแห่งความมรณเริญเป็นสุขในสังคม

6. กระตุ้นให้เยาวชนเป็นผู้ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ ส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางคานเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน รู้จักการใช้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ รู้จักการจัดระบบเศรษฐกิจของตนเองและประกอบสัมมาชีพตามสภาพสังคมท้องถิ่น

7. สนับสนุนให้เยาวชนรู้จักคุ้มครองป้องกันตนเองจากอบายมุขและสิ่งแวดลอมที่ไม่เหมาะสมต่อชีวิตและเป็นภัยต่อสังคม พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาสังคม ตลอดจนการเสริมสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและสถานพักผ่อนหย่อนใจอันเหมาะสม เป็นการลดปัญหาความตึงเครียดทางจิตใจ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเยาวชนด้านต่าง ๆ

8. ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือด้านวิชาการและคุ้มครองแก่เยาวชนที่ทุพพลภาพ ไร้หรือเสมือนไร้ความสามารถ พิกัด กำพร้า อนาคตา ไร้ที่พึ่ง และติดยาเสพติด ให้สามารถเป็นที่พึ่งของตนเองได้และเป็นพลเมืองดีในการอบรมส่งเสริมและเกื้อกูลในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตแก่เยาวชนที่ขาดแคลน คุ้มครองการใช้แรงงานเด็กและเยาวชนสตรีให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง

9. ส่งเสริมมิตรภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างเยาวชนในประเทศกับต่างประเทศตามนโยบายแห่งรัฐ เพื่อความมั่นคงและก้าวหน้าของภูมิภาค ตลอดจนสร้างสันติสุขของโลก

เยาวชนจึงเป็นกลุ่มประชากรที่สำคัญที่ทุกฝ่ายควรให้ความสนใจ เพราะเขาจะเป็นทรัพยากรบุคคลซึ่งจะเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ คุณภาพประชากรจึงนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในอันที่จะพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและการพัฒนานั้นจะต้องเริ่มกระทำตั้งแต่ในวัยเด็กและเยาวชน (6 : 22)

จากแผนพัฒนาฉบับที่ 1 - 4 เราจะพบว่ารัฐได้มุ่งที่จะจัดสร้างความสำเร็จก้าวหน้าทางวัตถุ แทนที่จะมุ่งเน้นการพัฒนาคน สิ่งนี้ได้อำนาจให้เกิดปัญหาความที่คณะกรรมการพัฒนาชนบทสรุปไว้ว่า (7 : 104) "ผลการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา หากพิจารณาแต่เพียงในแง่ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมแล้วก็อาจกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพที่ค่อนข้างน่าพอใจ แต่เมื่อพิจารณาให้ลึกซึ้งโดยเฉพาะในแง่ของการกระจายผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนา ข้อเท็จจริงจะปรากฏให้เห็นชัดว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นไปได้อย่างขาดความสมดุล จนยังผลให้เกิดปัญหาช่องว่างและความเหลื่อมล้ำในฐานะรายได้ ซึ่งนับวันจะมีช่องว่างแตกต่างทางไกลกันออกไปทุกที ๆ ในแต่ละภาคระหว่าง เขตชนบทและเขตเมืองของประเทศ ในลักษณะเช่นนี้เราอาจจะมองได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่สืบเนื่องมาจากการที่ในแต่ละเขตนั้นประชากรมีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาให้ทันสมัยนี้ไม่เท่าเทียมกันจึงได้ส่งผลแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศดังกล่าว" และด้วยเหตุนี้เองในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 จึงได้มุ่งเน้นที่การพัฒนากำลังคนเพราะ (6 : 17) "การกระจายรายได้และการแก้ปัญหาความยากจนในชนบท การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพครบถ้วนสมบูรณ์" คุณภาพของประชากรจึงนับเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศ

ลักษณะสมัยใหม่ (MODERNITY) เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่น่าเอื้ออำนวยแก่การพัฒนาประเทศ ดังนั้นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศ คือ กลุ่มเยาวชนซึ่งน่าที่จะมีคุณลักษณะดังกล่าว การที่บุคคลจะพัฒนาให้เป็นคนที่มีลักษณะสมัยใหม่ได้นั้น นักวิชาการหลายท่าน เช่น แม็ค เซลล์, แบล็ค, อินเคเลส, เลินเนอร์, ชิลล์ และโรเจอร์ (MC CELL, BLACK, INKELES, LERNER, SHILS AND ROGERS) ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า (8 : 10) - บุคคลนั้นจะต้องมีคุณสมบัติทางจิตวิทยาหรือความรู้สึกร่วมกันคือ ทศนคติและพฤติกรรมบางอย่างที่ทันสมัย คุณสมบัติเช่นนี้เรียกว่า "MODERNITY" และกระบวนการที่ทำให้บุคคลพัฒนาจนมีคุณสมบัติเช่นนี้เรียกว่า "MODERNIZATION" (9 : 14) กระบวนการสมัยใหม่นี้ก็คือ กระบวนการสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม (TRADITIONAL WAY) มาสู่ลักษณะที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น มีการพัฒนาในเรื่องเทคโนโลยีและมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

อเล็กซ์ อินเคเลส (ALEX INKELES) และคณะ (10 : 19 - 25, 11 : 138 - 150) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคนที่มีลักษณะแบบดั้งเดิม (TRADITIONAL MAN) กับคนที่มีลักษณะ "สมัยใหม่" มากกว่า (MORE MODERN MAN) และกำหนดเป็นคุณลักษณะของ "คนที่มีลักษณะสมัยใหม่" ไว้ดังนี้

1. มีความพร้อมที่จะพบกับประสบการณ์ใหม่
2. มีใจเปิดกว้างในการเปลี่ยนแปลงและรับสิ่งใหม่
3. เห็นคุณค่าของเวลา
4. มีการวางแผนในการดำเนินชีวิต
5. เชื่อถือในความสามารถของมนุษย์
6. มีความเชื่อถือในหลักของเหตุผล
7. ตระหนักและเชื่อถือในคุณค่า ความสามารถ เกียรติยศของผู้อื่น
8. มีความเชื่อในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
9. มีความยุติธรรม
10. มีความสามารถในการขยายขอบเขตความคิดเห็น การคาดคะเนเหตุการณ์
11. สนใจในข่าวสารทั้งไกลและใกล้ตัว
12. มีความมุ่งหวังหรือความปรารถนาในด้านการศึกษาและอาชีพ

สื่อมวลชนซึ่งเป็นสถาบันสำคัญสถาบันหนึ่งของสังคม อันเป็นผลผลิตจากความพยายามของมนุษย์ที่จะสื่อสารไปถึงคนจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว เป็นการสนองความต้องการส่วนหนึ่งในสังคมของมนุษย์ที่จะต้องอยู่ร่วมกันในสังคม นั่นคือ ความต้องการที่จะสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนถ่ายทอดข่าวสารและประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อให้ความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมนั้น ออบอุน และมั่นคงปลอดภัย (12 : 1) ก็มีลักษณะทั่ว ๆ ไปที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างบรรยากาศของการพัฒนา คือ (13 : 10 - 18)

1. ความกว้างขวาง (Extensive) สื่อมวลชนสามารถเข้าถึงทุกแห่งในประเทศได้
2. ความเร็ว (Speed) สื่อมวลชนสามารถเข้าถึงประชาชนจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว

3. สามารถควบคุมได้ (Controllability) ทำให้ง่ายสำหรับผู้วางนโยบายการพัฒนาจะใช้เป็นเครื่องมือ

4. ศักยภาพของความมีประสิทธิภาพ (Potential Effectiveness) เมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออย่างอื่น สื่อมวลชนมีแนวโน้มที่จะมีประสิทธิภาพในการให้ความรู้และประหยัดมากกว่าในการกระจายข่าวสาร

สื่อมวลชนจึงน่าที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาเยาวชนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป

อย่างไรก็ตามในการเกิดคุณลักษณะสมัยใหม่นั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลนี้ ไคมีนักวิชาการหลายท่านทำการศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคลนี้มีความสัมพันธ์กับระดับสังคมเหมือนกับที่ เอเวอเรต เอ็ม.โรเจอร์ (Everett M. ROGERS) (9 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงระดับสังคม เช่น การปิดเมืองท่าของประเทศหนึ่ง ก็อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระดับย่อย คือ การตัดสินใจที่จะปลูกพืชพันธุ์ใหม่หรือการผลิตผลผลิตใหม่ และในทำนองเดียวกันการรวมตัวของการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลในหลายลักษณะก็อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระดับสังคมได้เช่นเดียวกัน เหมือนคั้งที่ชววนาในลาติน อเมริกาได้ตัดสินใจยอมรับวิธีการผลิตกาแฟที่ดีกว่าเดิมกันอย่างแพร่หลาย ก็ได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมกาแฟของประเทศ

ดาเนียล เลินเนอร์ (Danial Lerner) ได้สรุปว่า (14 : 60) กระบวนการพัฒนาจะเริ่มต้นเมื่อประชาชนรวมตัวกันมากขึ้นในเขตเมือง หลังจากนั้นชุมชนเมืองจะพัฒนาทักษะที่มีความซับซ้อนและเป็นแหล่งทรัพยากรซึ่งจะนำไปสู่ลักษณะ เศรษฐกิจอุตสาหกรรมสมัยใหม่ เมื่อมีชุมชนเมืองก็จะมีพัฒนาอีก 2 ขั้นตอน ซึ่งได้แก่ การพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาสื่อมวลชน ทั้ง 2 นี้ มีลักษณะสัมพันธ์กันและจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นคุณลักษณะของคนสมัยใหม่ (Modern Man)

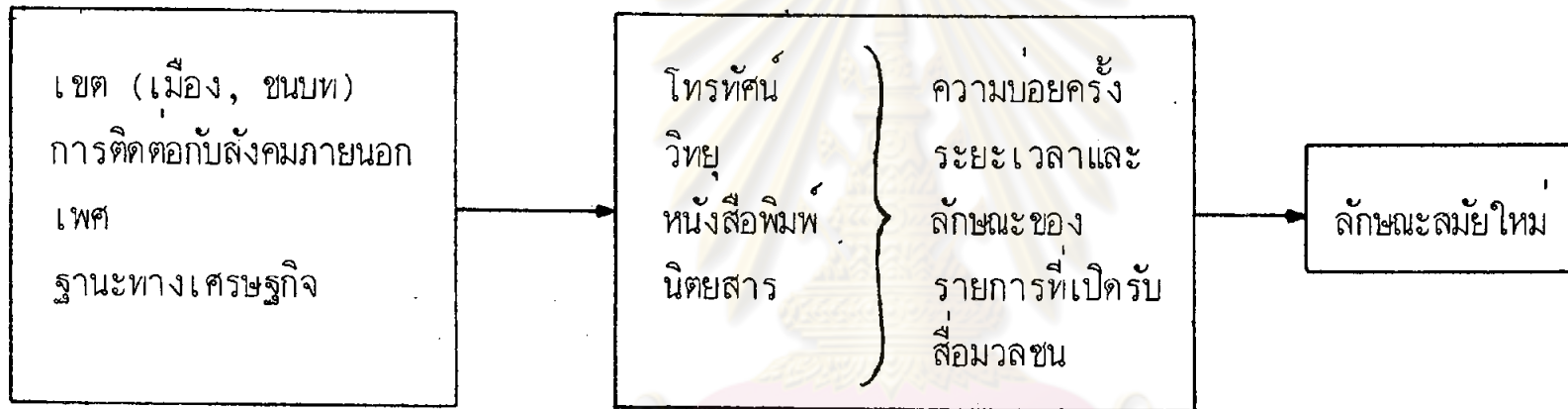
สำหรับงานวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาว่าการเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการพัฒนา "ลักษณะสมัยใหม่" อย่างไรหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ สื่อมวลชนเป็นตัวแปรแทรกระหว่างเขตเมือง เขตชนบทกับลักษณะสมัยใหม่ ตามที่โรเจอร์ ได้เสนอไว้หรือไม่และการพัฒนาในระดับ

สังคมกับระดับบุคคลนี้มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ นอกจากนี้จะได้ทำการศึกษาคำแปรที่เห็นว่าจะมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชนกับการพัฒนา "ลักษณะสมัยใหม่" ของเยาวชน อันได้แก่ เพศและการติดต่อกับสังคมภายนอก (Cosmopolite) อีกด้วย โดยจะทำการศึกษากับกลุ่ม เยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีความเหมาะสมกับการ ศึกษาครั้งนี้ (ดูรายละเอียดในบทที่ 3) โดยการสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเขตเมืองและชนบท (แบ่งตามเพศบัญญัติ) ซึ่งกลุ่มเยาวชนนี้เป็นกลุ่มที่เหมาะสม แก่การศึกษา เพราะเขาจะเป็นพลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศสืบต่อไป อีกทั้งยังเป็นกลุ่ม ที่ยังไม่เคยมีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รุ่นนี้ เป็นนักเรียนที่ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรใหม่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงเมื่อ พ.ศ. 2521 โดยที่ หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (15 : 13) "เสริมสร้างบุคคลใหม่มีความรู้ ความคิด และความสามารถในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนมีพละนาถัยสมบูรณ์ รักและ ธารงคศิลป์วัฒนธรรมและความเป็นไทยไว้ตลอดจนก่อให้เกิดความสำนึกในการอยู่ร่วมกันใน สังคมอย่างสันติสุข" การศึกษาตามหลักสูตรใหม่นี้จึงมุ่งเน้นที่การสอนให้ถนึกคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ดังนั้นนักเรียนในหลักสูตรใหม่ซึ่งเรียนในระดับนี้จึงน่าที่จะมีลักษณะสมัยใหม่ อยู่ในระดับหนึ่งแล้ว ดังนั้นกลุ่มเยาวชนกลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่น่าจะได้รับการศึกษาว่ามีพฤติกรรม การเปิดรับสื่อมวลชนและลักษณะสมัยใหม่เป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เราทราบถึงความสัมพันธ์ ของตัวแปรที่ศึกษา อีกทั้งบทบาทของสื่อมวลชนกับการพัฒนาคุณลักษณะสมัยใหม่และบทบาทของ การศึกษาตามหลักสูตรใหม่ว่าได้ช่วยพัฒนาทรัพยากรบุคคลกลุ่มนี้มากน้อยเพียงใด

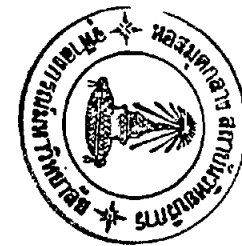
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปแผนภูมิแสดงตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

การเปิดรับสื่อมวลชน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างเขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชน
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจ กับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน
4. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน
5. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับลักษณะสมัยใหม่ เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชน
6. เพื่อทราบประสิทธิภาพของตัวแปรต่าง ๆ ในการทำนายลักษณะสมัยใหม่

ปัญหาวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นอย่างไร โดยพิจารณาจากประเด็นต่อไปนี้
 - 1.1 ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชน ✓
 - 1.2 ระยะเวลาในการเปิดรับสื่อมวลชน
 - 1.3 ช่วงเวลาที่เปิดรับสื่อมวลชน
 - 1.4 ลักษณะของเนื้อหาข่าวสารที่เปิดรับ ✓
 - 1.5 สถานที่เปิดรับสื่อมวลชนเป็นประจำ
 - 1.6 เหตุผลในการเปิดรับสื่อมวลชน
 - 1.7 ความนิยมในสื่อมวลชน
 - 1.8 ความเชื่อต่อในสื่อมวลชน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างเขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนเป็นอย่างไร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจ, การเปิดรับสื่อมวลชนกับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชนเป็นอย่างไร

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชนเป็นอย่างไร

5. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับลักษณะสมัยใหม่เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชนแล้วเป็นอย่างไร

6. ตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษาสามารถทำนายหรือมีอิทธิพลต่อลักษณะสมัยใหม่มาท่น้อยเพียงใด ตัวแปรใดสามารถทำนายลักษณะสมัยใหม่ได้ดีที่สุด

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปร เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน

2. ตัวแปร เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน

3. ตัวแปร การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับลักษณะสมัยใหม่มีค่าลดลง เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชน

5. ตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชนสามารถอธิบายลักษณะสมัยใหม่ได้ดีที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในการหาความสัมพันธ์

จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ 5 ข้อด้วยกัน สามารถนำมาสรุปเป็นตารางของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของแต่ละสมมติฐานได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1

ตัวแปรของสมมติฐาน

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
1. ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชน	เขต การติดต่อกับสังคมภายนอก เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ	การเปิดรับสื่อมวลชน
2. ในการหาความสัมพันธ์ระหว่าง เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน	เขต การติดต่อกับสังคมภายนอก เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ	ลักษณะสมัยใหม่
3. ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน	การเปิดรับสื่อมวลชน	ลักษณะสมัยใหม่

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
4. ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับลักษณะสมัยใหม่เมื่อควบคุมตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชน	เขต การติดต่อกับสังคมภายนอก เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ ตัวแปรที่ควบคุมคือ การเปิดรับสื่อมวลชน	ลักษณะสมัยใหม่
5. ในการอธิบายลักษณะสมัยใหม่ของเยาวชน	ทุกตัวแปร (เขต, การติดต่อกับสังคมภายนอก, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจกับการเปิดรับสื่อมวลชน)	ลักษณะสมัยใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจำกัดความในการวิจัย

1. การเปิดรับสื่อมวลชน (Mass Media Exposure) หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับ ฟัง อ่าน หรือดูสื่อมวลชนทั้ง 5 ประการ คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์ (16 : 59 - 63) รวมทั้งระยะเวลาและลักษณะของเนื้อหา ข่าว สาร ที่ฟัง อ่าน หรือดูสื่อมวลชน

1.1 ลักษณะเนื้อหาของข่าวสารแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ (คัดแปลงจาก 17 : 55 - 58)

(1). เนื้อหาข่าวสารเบา (Soft News or Immediate-Reward News) เราสามารถพิจารณาลักษณะข่าวเบาได้จากคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ

1. เบาสมอง มีคุณค่า เน้นทางให้ความบันเทิง
2. ให้ความรู้สึกทางอารมณ์ (เห็นใจ, สงสาร, สนุสนาน) มากกว่าให้ความรู้หรือสร้างภูมิปัญญา
3. มีองค์ประกอบของความน่าสนใจ (Interest) เคนกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ

4. มีน้ำหนักของความสำเร็จ (Significance) น้อย คือ มีข่าวและเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคมน้อย

(2). เนื้อหาข่าวสารหนัก (Hard News of Delay-Reward News) เราสามารถพิจารณาข่าวหนักจากคุณลักษณะที่ตรงกันข้ามกับข่าวเบา คือ

1. เป็นข่าวที่ให้ความรู้มากกว่าความบันเทิง
2. มีลักษณะทางเสริมสร้างภูมิปัญญา (Intellect) และความกึก (Idea) มากกว่าความรู้สึกทางอารมณ์
3. มีความสำคัญ (Significance) คือ มีความสัมพันธ์กระทบกระเทือนกับคนหมู่มากและระยะยาว

4. มีความน่าสนใจ ถึงแม้ว่าโดยเนื้อหาของข่าวนั้นจะไม่น่าสนใจเท่าใดนัก นักข่าวก็อาจสามารถชี้ให้เห็นความน่าสนใจที่ซ่อนอยู่ในข่าวนั้น

เพราะฉะนั้นชาวหนักจึงมักจะเป็นรายงานข่าวเกี่ยวกับ "สถานการณ์" ผลกระทบของปัญหาต่าง ๆ ชาวชนชั้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาซึ่งไม่ใช่เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นทันทีแล้วหายไป ลักษณะเด่นอย่างหนึ่ง คือ ผู้อ่านมักนำไปคิดและตรึกตรองหลังจากอ่านไปแล้วไม่เหมือนชาวเบาตรงที่ชาวเบาอ่านไปแล้วก็แล้วกันไปไม่มีการนำไปคิดให้หนักสมอง

X การเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนในการวิจัยครั้งนี้วัดจากคะแนนรวมของความบ่อยครั้งคุณระยะเวลาที่เปิดรับคุณลักษณะของเนื้อหาข่าวสาร

X 2. เขต หมายถึง เขตเมือง และชนบท โดยแบ่งตามเทศบัญญัติออกเป็น 2 เขต ดังนี้

1. เขตเมือง คือ เขตเทศบาลเมือง ในที่นี้ คือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง

2. เขตชนบท คือ เขตที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลเมือง ในที่นี้ คือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลเมือง

X 3. การติดต่อกับสังคมภายนอก หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเดินทางไปในแหล่งที่มีความเจริญ เช่น อำเภอบาง จังหวัด เมืองหลวง ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การติดต่อกับสังคมภายนอกนี้วัดจากคะแนน ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งที่เดินทางไปในแหล่งที่มีความเจริญในช่วงระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา

√ 4. ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง การวัดระดับเศรษฐกิจของครอบครัว โดยสังเกตจากจำนวนสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน

√ 5. ความน่าเชื่อถือของสื่อ หมายถึง การที่บุคคลให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจในสื่อมวลชน ในที่นี้หมายถึง สื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร

6. ความนิยมในสื่อ หมายถึง การที่บุคคลให้ความพอใจในสื่อมวลชนชนิดหนึ่ง แม้ว่าเขาจะไม่ได้มีสื่อชนิดนั้นไว้ในครอบครอง

7. ลักษณะสมัยใหม่ (Individual Modernity) หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจ และมันสมอง (Spiritual Phenomenon or Kind of mentality) ของบุคคลอันเป็น กระบวนการของการรับรู้ (Preceiving) การแสดงออก (Expressing) การให้คุณค่า (Valuing) ของสิ่งต่าง ๆ อันเป็นที่คาดหวังว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่จะอยู่ในสังคมซึ่งกำลัง พัฒนา โดยยึดตามแนว การศึกษา ของ อเล็กซ์ อินเกลเลส และคณะ ซึ่งได้ทำการศึกษาลักษณะสมัยใหม่ที่มีความแตกต่างจากคุณลักษณะแบบจารีต (Traditional) ไว้ว่า

7.1 มีความพร้อมที่จะพบกับประสบการณ์ใหม่ ๆ (Readiness for New Experience)

7.2 มีใจเปิดกว้างในการเปลี่ยนแปลงและรับสิ่งใหม่ ๆ (Openness to Innovation and Change) หมายถึง เป็นผู้ที่มึลักษณะที่จะเปิดรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม มีใจเปิดกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

7.3 เห็นคุณค่าของเวลา (Valuing of time) หมายถึง ให้ความสำคัญแก่เวลา ให้ความสำคัญกับอนาคตมากกว่าอดีต ตรงเวลาและใช้เวลาอย่างมีแผน

7.4 มีการวางแผนในการดำเนินชีวิต (Planning)

7.5 เชื่อถือในความสามารถของมนุษย์ (Senses of Efficacy) หมายถึง มีความเชื่อถือว่ามนุษย์สามารถที่จะเอาชนะสิ่งต่าง ๆ ได้แม้แต่ธรรมชาติ

7.6 มีความเชื่อในหลักของเหตุผล (Calculability) หมายถึง ไม่เชื่อสิ่งใดอย่างมงงาย ใช้เหตุผล

7.7 ตระหนักในความสำคัญของศักดิ์ศรีของบุคคลอื่น (Awareness of Dignity of others) หมายถึง การยอมรับในความสำคัญของผู้อื่น ให้เกียรติต่อผู้อื่น

7.8 เชื่อในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Faith in Science and Technology)

7.9 มีความยุติธรรม (Belief in Distributive Justice) หมายถึง มีความเที่ยงตรงในความคิดและการกระทำในเรื่องต่าง ๆ

7.10 มีความมุ่งหวังในด้านการศึกษาและอาชีพ (Education and Occupation Aspiration) หมายถึง การเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในอันที่จะมุ่งให้ตนเองหรือคนในปกครองของตนได้เรียนถึงขั้นสูง ๆ และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

✓ 7.11 สนใจในข่าวสารต่าง ๆ (Interest of Fact and Information) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความสนใจในข่าวสาร ทั้งข่าวสารที่เป็นสิ่งใกล้ตัวและข่าวสารที่อยู่ไกลตัว

✓ 7.12 มีความสามารถในการขยายขอบเขตความคิดเห็น (Growth of Opinion) หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ในสิ่งที่ไม่ได้อยู่ใกล้ตัว เช่น สามารถเข้าใจบทบาทของผู้อื่น

/ 8. เยาวชน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตจังหวัดกาญจนบุรี

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับสื่อมวลชนและลักษณะสมัยใหม่เพียง เขต, เพศ, ฐานะทางเศรษฐกิจ, การติดต่อกับสังคมภายนอก, การเปิดรับสื่อมวลชนมิได้พิจารณาถึงตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชนและลักษณะสมัยใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลงานวิจัยจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนทั้งในเขตเมืองและชนบท ซึ่งจะสามารถใช้แนวทางสำหรับการวางแผนการใช้สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่สำคัญกลุ่มนี้ โดยมุ่งให้เกิดลักษณะพึงประสงค์ คือ ลักษณะสมัยใหม่

2. ผลงานวิจัยจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การจัดหลักสูตรหรือกระบวนการ การเรียน การสอนสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะก่อให้เกิดการสนับสนุนให้เยาวชนมีความสนใจในการเปิดรับสื่อมวลชนมากขึ้น

3. เป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์พัฒนาการและเป็น การวิจัยที่สนับสนุน แนวความคิดในการใช้สื่อมวลชนเพื่อพัฒนาบุคคลตามแนวการศึกษาของ โรเจอร์ส อเล็ก อินเทลเลส ฯลฯ ว่าจะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดในการพัฒนา เยาวชนของไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย